

ارزیابی جهان های اجتماعی

واقعیت ها و آرمان های جهان اجتماعی را چگونه ارزیابی کنیم؟

قلمرو واقعی و آرمانی جهان اجتماعی کدام اند؟

راهنمای کنش
اعضای جهان
اجتماعی چیست؟

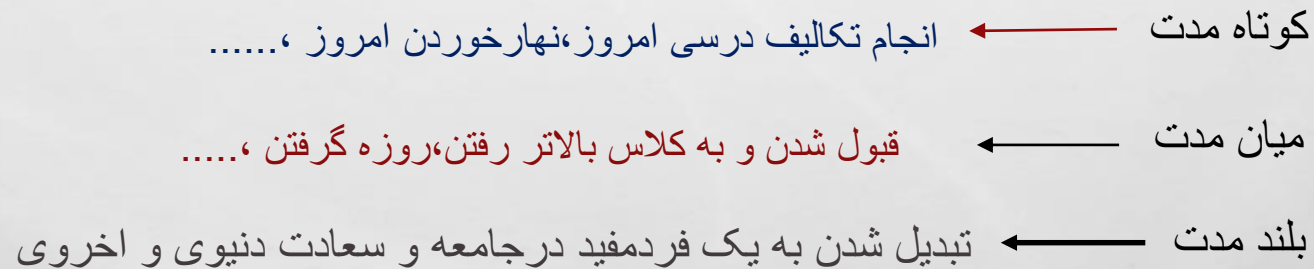
چه زمانی
ارزش ها به
واقعیت تبدیل
می شوند؟

وقتی مردم مطابق ارزش ها عمل کنند.

آیا مردم همواره مطابق ارزش های
جهان اجتماعی عمل می کنند؟

ارزش ها

انواع اهداف

خیر

اعضای یک جهان اجتماعی نیز اهداف و ارزش های مشترکی را تعقیب می کنند که هر کدام برای تحقق آنها وظیفه و مسئولیتی را به عهده دارند. آیا تمامی افراد برای تحقق ارزش ها و آرمان ها به مسئولیت هایشان عمل می کنند؟

منظور از آرمان جهان اجتماعی چیست؟ ←

به مجموعه اهداف و ارزش های مشترکی که اعضای یک جهان اجتماعی خواهان رسیدن به آنها هستند
آرمان اجتماعی تصور اعضای جهان اجتماعی از وضعیت مطلوب فرهنگ، سیاست، اقتصاد، خانواده و..... است.

آرمانهای جهان اجتماعی ← در ارزش ها متبلور می شود.

آرمان جهان اسلام، ← توحید است

منظور از قلمرو آرمانی جهان اجتماعی
(فرهنگ آرمانی) چیست؟

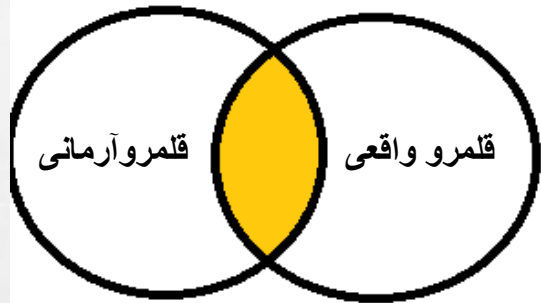
ارزش هایی را که مردم یک جامعه از آن جانبداری می کنند و رعایت آن را لازم می دانند، امادر عمل ممکن است برخی از آنها را نادیده بگیرند قلمرو آرمانی جهان اجتماعی را شکل می دهد (مثال زده شود)

منظور از قلمرو واقعی چیست؟

ارزش هایی که مردم به آن عمل می کنند
قلمرو واقعی جهان اجتماعی را می سازد.

قلمرو واقعی و آرمانی جهان اجتماعی به روی یکدیگر گشوده است و مرز آنها براساس عمل مردم **تغییر می کند** .

چگونه آرمانها وارد قلمرو واقعی می شوند؟

هر اندازه مردم مطابق ارزش ها عمل می کنند به همان اندازه آرمان ها وارد قلمرو واقعی جهان اجتماعی می شوند .

چگونه می توان زمینه تحقق بیشتر آرمان ها یا ورود آنها را به قلمرو واقعی جهان اجتماعی فراهم کرد؟

چه زمانی قلمرو واقعی از آرمان ها فاصله می گیرد؟

اگر مردم به ارزش هایی که در قلمرو آرمانی جامعه رعایت آنها را لازم می دانند عمل نکنند

برنامه ریزان فرهنگی هر جامعه همواره تلاش می کنند تا از طریق تعلیم و تربیت، زمینه تحقق بیشتر آرمان ها یا ورود آنها را به قلمرو واقعی جهان اجتماعی فراهم کنند

بخوانیم و بدانیم

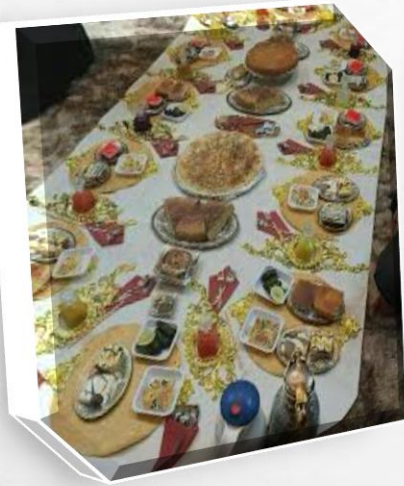
سخن گفتن ← یک کنش

چرا افراد از آرمان ها و ارزش ها سخن می گویند
ولی در عمل به آن پایبند نیستند؟

برخی از افراد عادت دارند که سخنانشان را جزو اعمالشان به حساب نیاورند. از این رو به پیامد های آن توجه نمی کنند و به جای آنکه متعهد شوند، تنها وعده می دهند. این افراد ممکن است از آرمان ها و ارزش ها سخن بگویند ولی در عمل به آنها پایبند نباشند.

قرآن کریم به این افراد اینگونه خطاب می کند ←

ای کسانی که ایمان آورده اید چرا سخنی می گوئید که به آن عمل نمی کنید. نزد خدا بسی ناپسنداست، سخنی بگوئید که بدان عمل نمی کنید. خداوند کسانی را دوست می دارد که در صفی واحد همانند سدی مستحکم، در راه او قیام می کنند» (سوره صف آیه ، آیات ۳ و ۴)

قلمرو واقعی و آرمانی جهان اجتماعی را چگونه ارزیابی کنیم؟

واقعیت های هر جهان اجتماعی ← در پرتو آرمان های آن ارزیابی کرد.

چگونه افراد می توانند فاصله میان قلمرو واقعی و آرمانی جامعه را کاهش دهند

اگر مردمی مطابق آرمان های خود عمل کنند فاصله میان قلمرو واقعی و آرمانی جامعه خود را کاهش می دهند.

آیا راهی برای ارزیابی واقعیت ها و آرمان ها وجود دارد؟

آیا همه آرمان ها درست اند تا واقعیت ها را در پرتو آنها ارزیابی کنیم؟

عقایدی که مردم درباره انسان و جهان دارند، ارزش هایی که محترم می شمارند، قواعدی که براساس آنها عمل می کنند، سبک زندگی آنها و مهارت هایی که در زندگی به کار می گیرند، گاهی درست و گاهی اشتباه است.

حق و باطل

از آرمان های بشری بوده و اغلب جهان های اجتماعی رعایت حق و مقابله با باطل را لازم دانست ه اند.

مهم ترین آرمان ها و ارزش های اجتماعی جهان اسلام

عمل به حق و پرهیز از باطل

واقعیت ها و آرمان های جهان اجتماعی
حق
باطل

واقعیت ها را در پرتو آرمان ها ارزیابی می کنیم و مناسب یا نامناسب بودن آن را تشخیص می دهیم.

یا آرمان ها همواره حق اند؟ یا ممکن است برخی از آنها باطل باشند؟

خود آرمان ها را چگونه ارزیابی کنیم؟

تعریف حق ←

بخش هایی از جهان اجتماعی که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد، حق است. **مثل**: عقیده به توحید ، وفای به عهد، حمایت از مستضعفان و.....

تعریف باطل ←

هر بخش از جهان اجتماعی که از نظر علمی قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد، **مثل**: ظلم ، بی عدالتی ، دنیاپرستی و.....

حق و باطل بودن
هر لایه از جهان
اجتماعی چگونه
شناخته می شود؟

علوم تجربی توان داوری درباره تکنیک ها و روش های اجرایی را دارند

از چه روشی می توان درست یا نادرست بودن شیوه ی مداوای
بیماران را تشخیص داد؟

با علم متناسب با همان بخش شناخته می شود.

روش های تجربی می توان شناخت.

حق و باطل بودن ارزش ها و عقاید
کلان درباره انسان و جهان را با روش
ها و علوم تجربی می توان شناخت؟

خیر

دوا ابزار مهم برای
شناخت عقاید و ارزش
ها کدام است؟

عقل و وحی

علوم اجتماعی چه زمان می
توانند درباره حق یا باطل
بودن واقعیت ها و آرمان
های جهان های اجتماعی
داوری کند؟

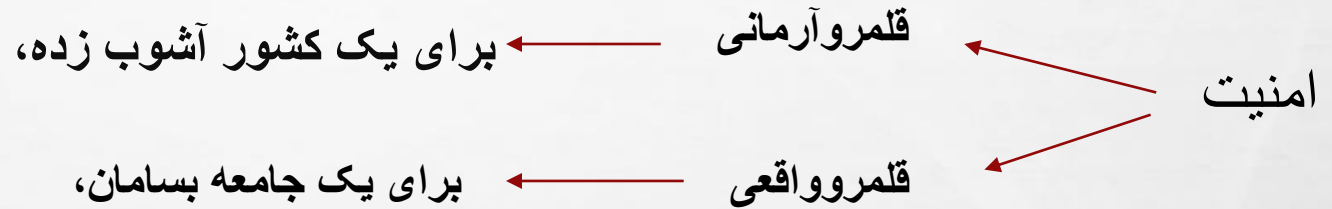
کدام جهان های اجتماعی نمی توانند از حق یا باطل بودن
عقاید و آرمان ها سخن بگویند؟ چرا؟

جهان های اجتماعی که علم را محدود به دانش تجربی می دانند و عقل و وحی
را به عنوان دو روش علمی، معتبر نمی دانند،
از نظر این جوامع، عقاید و ارزش های اجتماعی پدیده هایی هستند که صرفاً
در قلمرو آرمانی یا واقعی جوامع انسانی پدید می آیند و ما فقط میتوانیم بودن
یا نبودن این ارزش ها و پیامد های اجتماعی و تاریخی آنها را بشناسیم و برای
داوری درباره درست و غلط بودن یا حق و باطل بودن آنها راهی نداریم.

اگر علم را به معنای تجربی آن محدود نکند،

آیا حق و باطل تابع جهان های اجتماعی اند؟

پدیده ای در یک جهان اجتماعی در قلمرو آرمانی قرار می گیرد و در جهان اجتماعی دیگری در قلمرو واقعی قرار دارد.

در یک جهان اجتماعی نیز پدیده ای در زمانی، آرمان محسوب می شود و در زمان دیگری لباس واقعیت می پوشد. **مثلا** استقلال سیاسی در ایران پیش از انقلاب اسلامی یک آرمان بود که با انقلاب اسلامی به یک واقعیت تبدیل شد.

آیا حق و باطل نیز این گونه اند و در مکان ها و زمان های مختلف، جابه جا و دچار تغییر می شوند؟ یا حق و باطل، مستقل از پذیرش یا عدم پذیرش جهان های اجتماعی اند؟

آیا حدود قلمرو واقعی و آرمانی هر جهان اجتماعی ثابت است؟

دستخوش تغییر می شود و از جامعه ای به جامعه دیگر نیز تغییر می پذیرد.

برخی جهان های اجتماعی حق و باطل بودن پدیده ها را به خواست و عمل افراد در موقعیت ها، زمان ها و مکان های متفاوت می دانند و هیچ حقیقتی را ورای خواست و اراده افراد به رسمیت نمی شناسند.
آیا به راستی حق و باطل بودن پدیده ها ، به تمایلات افراد وابسته است؟

حق و باطل بودن عقاید، ارزش ها، هنجارها و کنش ها براساس آگاهی یا جهل، توجه یا بی توجهی مردم جهان های اجتماعی مختلف نسبت به آنها تعیین نمی شود.

نژادپرستی و برتر دانستن یک قوم یا گروه خاص، استکبار و غلبه بر دیگر جوامع، پول پرستی و شرک باطل بودن این عقاید و ارزش ها با نوع مواجهه جوامع مختلف به آنها دگرگون نمی شود.

عقاید و ارزش های باطل

عقاید و ارزش های حقیقی

آزادی انسان ها از همه بندها و موانع راه سعادت آنها، عدالت و ایجاد شرایط مناسب برای رشد و تعالی همه انسانها، توحید و ربوبیت خداوند سبحان نسبت به همه مخلوقات از عقاید و ارزش های حقیقی و درستی هستند که **حقانیت و درستی آنها با موافقت و مخالفت آدمیان تغییر نمی یابد.**

چگونه جوامع مختلف ارزش های حقیقی را وارد قلمرو
آرمانی می کنند ؟

اگر جوامع این حقایق را نشناسند و به آن ایمان نیاورند و مطابق آن عمل نکنند یا اگر ایمان خود را نسبت به حقایق و کنش هایی که بر این اساس سازمان داده اند از دست بدهند از حق گسسته و **به سوی باطل گام بر می دارند.**

جوامع مختلف با ایمان به عقاید و ارزش های حقیقی

چگونه جوامع مختلف ارزش های حقیقی را وارد
قلمرو واقعی می کنند ؟

بنابراین این حقایق هرچند خود ثابت اند ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی تغییر پذیرند. یعنی برای جهان های اجتماعی ، امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد، همان گونه که امکان خروج از باطل و قبول حق وجود دارد. جهان های اجتماعی می توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند اما حق و باطل بر مدار بینش و گرایش آنها ، دچار تغییر نمی شود.

اگر هنجارها و اعمال خود را نیز بر اساس این عقاید و ارزش ها
سامان دهند